Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Legenda Aurea - Cod. Aug. perg. 256

Jacobus <de Voragine>

[S.l.], [14. Jahrh.]

De sancta Iustina

urn:nbn:de:bsz:31-66161

Visual Library

stis in quo scōꝝ cōꝑa requiescunt erudi
endū tradidit q̄ in breui defunc
tū irremediabili luctu plange
bat. Cui apparens mauricius. cur
filiū sic fleret: requisiuit. Que re
spondit: q̄ q̄diu uiuit alacrius n̄
celebraret. Cui ille. Noli eū flere ut mor
tuū. sz scias eū hitare nobiscum.
Quod si pbare desideras. cras et omni
bz diebz uite tue. ad matutinas
surgens uocē ei inter monachoꝝ psa
llentiū uoces audire ualebis. Que
illa sp fecit. et uocē filii cū monachis
cantantē sp discernens audiuit.
¶ Rex guntrannus. cū thesauros
suos. relictis seli popꝰ pauperibz et
eccłis erogaret. quēdā pbrm misit.
ut i deferret scōꝝ reliquias ipoꝝ as
portaret. Qui cū reliquiis in pa
triam rediens. Cū nauis orta tempes
tate in lacu lausanneñ periret. ip
sam cū reliquiis opposuit fluc
tibz et mox tranquillitas magna fa
cta fuit. ¶ Anno dn̄i. d. ccc. lx
iii. Cū quidā monachi ob tentu
karoli a nicholao pp̄. corpora scōꝝ urba
ni pp̄ et scī tyburtii martirū impe
trassent. et redeuntes scōꝝ mauricii eum
uisitassent. abbas et monachis im
petrauit. ut corp̄ mauricii et caput
scī mauricii et caput scī innocentii
apud antisiodoꝝ inde q̄ scs ger
manus eisdē martiribz dudū de
dicauerat. transportaret. ¶ Refert pe
trus damiani. q̄ in burgundia erat
quidā clericus superbus et ambitiosus. q̄
quādā eccłiā scī mauricii sibi usurpauerat.
quodā potente milite sibi plurimū
obsistente. Dū aūt quādā die missā
cantaret. et initiū euuangelii di

ceret. Omnis qui se exaltat humiliabitur.
et q̄ se humiliat exaltabitur. Versus
miser risit et ait. falsū ē. Nā si sic fecissem ho /me
stibz humiliassē. non ē hodie diuitias.
haberē n̄ honores. Et ecce fulmen ad in
star gladii in os eius p quod blas
phemie uerba euomuit intrauit
et subito eum extinxit. De scā iusti
na. Iustina a iusticia
dicta ē. q̄a p iusticiā unicuiq; q̄d suū ē red
didit. ¶ s. deo superiori reuerentiā. ¶
prelato obedientiā. ¶ pari concordiā.
¶ inferiori disciplinā. ¶ inimicis pa
tientiā. ¶ miseris et afflictis com
passionē. ¶ operibus sanctitatē. ¶ sibi ipsi
sanctitatē. ¶ Iustina uirgo de ciuita
te anthiochie filia sacerdotis ydolorum
cotidie ad fenestram sedens. philippū dy
aconū euangelium legentem audiebat
a quo tandem conuersa. Quod cū mater patri /et
lecto retulisset. et ambo dormissent.
xps cū angelis eis apparuit dicens. Ve
nite ad me et dabo uobis regnū celoꝝ.
Qui euigilantes statim cū filia sua
baptizari fecerunt. Hec ergo uirgo iustina
a cypriano plurimū molestata ipm
tandē ad fidē conuertit. Cyprianus enim
a sua pueritia magus extitit. Nam
cū vii esset annorum a parentibz dyabo
lo consecratus ē. hic ergo magicam artem in
sistebat. et mulierculas iumenta con
uertere uidebatur. et multa alia prestigia
exercebat. Ardens ergo iustine amore uir
ginis ad magicas artes se con
tulit. ut ipsam sibi uel pueri cuidā
agladio qui similiter in eā amore
exarserat. posset habere. Auocat ergo de
monem ut ad se ueniat. et iustinā
p eum habere ualeat. Ad uenit demon
dicit ei. cur me uocasti. Cui cyprian

aliquam virginem de galileis posses vincere ut ipsam haberem et voluntatem meam facerem perficerem. Cui demon. Ego qui hominem de paradyso eicere potui, caym fratrem suum occidere persuasi, iudeos christum occidere feci, homines perturbavi, et non potero facere ut unam puellam habeas et ea iuxta tuum libitum fruaris? Unguentum hoc accipe et domum eius deforis asperge et ego superveniens cor eius in tuum amorem incendam et te eam assentire compellam. Sequenti nocte demon ad eam ingreditur et cor eius ad amorem illicitum incitare conatur. Quod illa sentiens devote se domino commendavit et totum corpus suum signo crucis munivit. Ad signum autem sancte crucis dyabolus territus fugit et ad cyprianum veniens ante eum stetit. Cui cyprianus dixit. Cur non adduxisti ad me virginem illam? Cui demon. Vidi in ea quoddam signum et tabui et omnis virtus mea in me defecit. Cyprianus autem eum dimisit et alium fortiorem vocavit. Cui demon. Audivi tuam iussionem et vidi illius impossibilitatem. Sed ego emendabo et tuam implebo voluntatem. Egrediar et cor eius vulnerabo in amorem libidinis et ea iuxta tuum desiderium perfrueris. Ingrediens igitur dyabolus nitebatur ei persuadere tantumque eius ad amorem illicitum inflammare. Illa autem devote se deo recommendans signo crucis omnem temptationem repulit et insufflans in demonem ipsum protinus abiecit. Demon autem confusus aufugit et ante cyprianum stetit. Ad quem cyprianus. Et ubi est virgo ad quam te transmisi? Et demon. Victum me fateor et quare sic dicere pertimesco. Quoddam enim igitur signum terribile in ea vidi et continuo robur omne amisi. Tunc cyprianus eum deridens dimisit et ipsum principem demonum advocavit. Cumque venisset ad eum dixit. Que est virtus vestra tam modica ut vincatur ab una puella? Dixit ei demon. Ecce egrediens variis febribus eam vexabo et animum eius ardentius inflammabo et totum corpus eius vehementi ardore respergam et freneticam illam faciam et varia sibi phantasmata obiciam et media nocte eam adducam tibi. Tunc dyabolus in speciem virginis se transfiguravit et ad virginem veniens dixit. Ecce ad te venio quia tecum in castitate vivere cupio. Ut tamen dic quod sit premium certaminis nostri vel que merces erit. Cui sancta virgo respondit. Merces quidem multa labor modicus. Dixit ei demon. Quid est ergo quod deus precepit. Crescite et multiplicamini et replete terram. Timeo ergo bona socia quod in virginitate permanentes verbum dei irritum facientes et velud contemptores et inobedientes in grave iudicium deducemur et unde habemus sperare premium gravem incurramus tormentum. Cepit autem cor virginis per hec cogitationibus concuti et ardore concupiscentie fortius inflammari adeo ut iam surgens abire vellet. Tunc sancta virgo ad se reversa et quis esset qui secum loqueretur intelligens continuo se crucis signo munivit et in dyabolum sufflans ipsum instar cere paulatim liquefecit et ab omni temptatione statim liberatam se sensit. Post modum dyabolus in speciem iuvenis pulcherrimi se transfiguravit et thalamum eius ingrediens ut cum ipsa in lectulo iaceret impudenter in eius lectulum

prosiliit et eius amplexus ruere voluit. Quod videns iustina et malignum spiritum adesse cognoscens mox signum crucis edidit et instanter dyabolum liquefecit. Tunc dyabolus permittente deo febribus eam fatigavit et plures cum gregibus et armentis occidens maximam mortalitatem futuram per demoniacos predicebat nisi tota antiochia iustina coniugio consentiret. Quapropter tota civitas morbo languens ad ianuam parentum iustine convenit clamans ut iustinam coniugio traderent et sic civitatem a tanto periculo liberarent. Sed cum iustina nullatenus consentiret et ex hoc mortem eidem omnes imminerent, septimo anno mortalitatis ipsa pro eis oravit et pestilentiam omnem propulsavit. Videns dyabolus quod nichil proficeret in formam iustine se transmutavit ut famam iustine pollueret et cyprianum deludens se iustinam ad se duxisse iactabat. Pergens igitur dyabolus ad cyprianum in specie iustine ad ipsum cucurrit et eum quasi qui in eius amore langueret osculari voluit. Quam ciprianus videns et iustinam esse credens gaudio repletus ait: Bene venisti iustina omnium feminarum decora. Mox ut cyprianus nomen iustine nominavit dyabolus nomen illud ferre non potuit sed ad eius prolationem instar fumi statim evanuit. Quapropter cyprianus delusum se videns tristis remansit. Vero et amplius in amore iustine exardens ad hostium virginis diu vigilavit

et quandoque in feminam quandoque in avem se videbatur arte magica commutasse. Sed cum venisset ad hostium virginis nec femina nec avis sed cyprianus protinus apparebat. Acladius quoque arte dyabolica mutatus in passerem cum ad fenestram iustine volasset mox ut virgo eum aspexit non passer sed acladius apparuit angustiarique nimis cepit et terreri quia nec fugere poterat nec salire. Timens vero iustina ne caderet et crepatur cum per scalam deponi fecit admonens ut a sua vesania cessaret ne tamquam maleficus per leges puniretur. Ista omnia secundum figmenta dyabolica et quasi apparentia fiebant. Victus igitur per omnia dyabolus ad cyprianum rediit et ante eum confusus stetit. Cui dixit ciprianus: Numquid et tu victus es? Que est miseria virtutis vestre ut unam puellam non possitis vincere nec in ea potestatem habere, sed ipsa vos vincat et tam miserabiliter vos prosternat? Dic mihi obsecro in quo est tam magna eius fortitudo. Cui demon ait: Si mihi iuraveris ut a me numquam recedas virtutem eius victorie tibi pandam. Cui ciprianus: Per quid iurabo? Cui demon: Iura mihi per virtutes meas magnas quod a me numquam discedas. Dixit ei ciprianus: Per virtutes tuas magnas iuro quod a te numquam discedam. Tunc dyabolus quasi securus ei dixit: Puella illa signum crucifixi edidit et statim tabui et omnem virtutem amisi atque quasi cera a facie ignis effluxi. Dicit ei ciprianus: Ergo crucifixus maior te est? Et demon: Immo maior est omnibus et nos et omnes quos hic decepimus tradet igni

inextinguibili cruciandos. Cui Cyprianus: Et cruciari debeo fieri cruciatu, ne tecum aliquam penam incurram. Cui dyabolus: Iuravi in per virtutes mei exercitus, quas nemo periurare valet, quod ante nunquam discedes. Ad quod Cyprianus: Te et omnes fumigantes virtutes tuas contempno, et te et omnibus tuis abrenuntio et christi me salutari signo munio. Statimque dyabolus abcessit confusus. Tunc Cyprianus ad episcopum ivit. Quem videns episcopus et credens eum venisse ut christianos in errorem mitteret, ait ei: Sufficiat tibi, Cypriane, hiis qui foris sunt, non est virtus. Et narravitque quod sibi accidat, ab eo se baptizari fecit, qui postmodum tam in scientia quam in vita valde proficiens, mortuo episcopo ipse in episcopum ordinatus est. Sanctam vero virginem Iustinam in monasterio posuit et multis sacris virginibus eam ibidem in abbatissam prefecit. Sanctus autem Cyprianus martyribus epistolas sepe mittebat et eos in certamine roborabat. Comes autem regionis illius audiens famam Cypriani et Iustine eos ad se presentari fecit et an sacrificare vellent requisivit. Cum autem in fide Christi persisterent, firmiter iussit eos in sartaginem plenam cera, pice et adipe poni, que tamen eis mirum refrigerium prestitit nec aliquod supplicium irrogavit. Sacerdos autem ydolorum prefecto dixit: Iubeas me ante sartaginem stare et contra eorum virtutem omnem vincam. Cum autem iuxta sartaginem venisset, dixit: Magnus es deus Hercules et pater deorum Iovis. Et ecce ignis de sartagine exivit et penitus eum consumpsit. Tunc Cyprianus et Iustina de sartagine extrahuntur et data sententia contra eos ambo pariter decollantur. Horum corpora vi diebus ad canes proiecta mansissent, postmodum Romam translata sunt. Sicut autem Placentie requiescunt. Passi sunt autem vi kal. octobris circa annos domini cc. lxxx sub Dyocletiano.

De sanctis Cosma et Damiano

Cosmas dicitur a cosmus, quod est forma vel ornatus. Vel secundum Ysidorum cosmos grece, latine mundus. Forma enim fuit aliis in exemplis. Ornatus virtutibus bonis. Mundus ab omnibus viciis. Damianus dicitur a dama, que est bestia que humilis est et mansueta. Vel Damianus a dogma, quod est doctrina, et ana, quod est sursum. Vel a damum, quod est sacrificium. Vel Damianus, id est domini manus. Fuit enim mansuetudine in conversatione, doctrina sublimis in predicatione, sacrificium in carnis mortificatione, domini manus fuit in medicinali curatione. Cosmas et Damianus gemini fratres in civitate Egea ex religiosa matre nomine Theodora nati sunt. Hii arte medicina edocti tantam gratiam a spiritu sancto acceperunt ut omnes languores non solum ab hominibus sed a iumentis curarent, gratis omnia tribuentes. Matrona autem quedam nomine Palladia, cum omnia sua in medicos consumpsisset, ad sanctos dei accessit et ab eis sanitati integre reparatur. Tunc illa quoddam munusculum sancto Damiano optulit, et cum nollet accipere, illa eum sacramentis terribilibus adiuravit, quod ille acquievit recipere, non quidem ductus cupiditate muneris sed et devocionem